

Lieta C-621/21

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2021. gada 6. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Administrativen sad Sofia-grad (Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa, Bulgārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 29. septembris

Prasītāja:

WS

Atbildētājs:

Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet (Ministru padomes Valsts bēgļu aģentūras Uzklaušīšanas birojs)

Pamatlietas priekšmets

Direktīvas 2011/95/ES nosacījumi starptautiskās aizsardzības piešķiršanai saistībā ar vardarbību pret sievietēm dzimuma dēļ, kas izpaužas kā vardarbība ģimenē; alternatīva iespēja piešķirt alternatīvo aizsardzību, ņemot vērā goda aizstāvēšanas slepkavības draudus, ja pieteicēja atgrieztos savā izcelsmes valstī

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/EK (2011. gada 13. decembris) interpretācija, pamatojoties uz LESD 267. panta otro daļu

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai saskaņā ar Direktīvas 2011/95/ES 17. apsvērumu definīcijas un jēdzieni, kas minēti 1979. gada 18. decembra ANO Konvencijā par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu un Eiropas Padomes Konvencijā par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, ir piemērojami, lai ar dzimumu saistītu vardarbību pret sievietēm atzītu par iemeslu starptautiskās aizsardzības piešķiršanai saskaņā ar 1951. gada Ženēvas Konvenciju par bēgļu statusu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, vai arī ar dzimumu saistītai vardarbībai pret sievietēm kā iemeslam starptautiskās aizsardzības piešķiršanai saskaņā ar Direktīvu 2011/95 ir autonoma nozīme, kas atšķiras no attiecīgās nozīmes minētajos starptautisko tiesību instrumentos?
- 2) Vai tad, ja persona paziņo par vardarbību pret sievietēm dzimuma dēļ, lai konstatētu piederību noteiktai sociālai grupai kā vajāšanas iemeslu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu, ir svarīgs tikai no vajāšanas cietušās personas bioloģiskais vai sociālais dzimums (vardarbība pret sievieti tikai tāpēc, ka viņa ir sieviete), vai konkrētie vajāšanas veidi/akti/darbības, kā norādīts neizsmelošajā sarakstā 30. apsvērumā, var būt izšķiroši “grupas atpazīstamībai sabiedrībā”, proti, tās atšķirīgā pazīme, atkarībā no apstākļiem izcelsmes valstī, vai arī šie akti var attiekties tikai uz vajāšanas darbībām, kas minētas Direktīvas 2011/95 9. panta 2. punkta a) vai f) apakšpunktā?
- 3) Vai tad, ja aizsardzību lūdz persona, kura paziņo par vardarbību dzimuma dēļ, kas izpaužas kā vardarbība ģimenē, šīs personas bioloģiskais vai sociālais dzimums ir pietiekams iemesls, lai konstatētu piederību noteiktai sociālai grupai saskaņā ar Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu, vai arī ir jākonstatē papildu atšķirīgā pazīme, burtiski, gramatiski interpretējot Direktīvas 2011/95/ES 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu, saskaņā ar kuru šie nosacījumi ir jāievēro kumulatīvi un dzimuma aspekti – alternatīvi?
- 4) Vai tad, ja pieteicējs paziņo par vardarbību dzimuma dēļ, kas izpaužas kā vardarbība ģimenē, ko veic vajāšanā iesaistīts nevalstisks dalībnieks [subjekts] Direktīvas 2011/95 6. panta c) punkta izpratnē, Direktīvas 2011/95 9. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka cēloņsakarība ir pietiekama, ja tiek konstatēta saikne starp 10. pantā minētajiem vajāšanas iemesliem un vajāšanas darbībām 1. punkta izpratnē, vai arī obligāti ir jākonstatē aizsardzības neesamība pirms paziņojuma par vajāšanu vai attiecīgi pastāv saikne gadījumos, kad vajāšanā iesaistīti nevalstiski dalībnieki veic atsevišķus vajāšanas/vardarbības aktus pašus par sevi, nevis dzimuma dēļ?
- 5) Vai reāli goda aizstāvēšanas slepkavības draudi iespējamās atgriešanās izcelsmes valstī gadījumā, ja ir izpildīti pārējie nosacījumi, var pamatot

alternatīvās aizsardzības piešķiršanu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. panta a) punktu, skatot to kopā ar ECPAK 2. pantu (nevienam nedrīkst ar nolūku atņemt dzīvību), vai arī tas ir jāatzīst par kaitējumu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. panta b) punktu, skatot to kopā ar ECPAK 3. pantu, kā tas ir interpretēts Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, visaptveroši novērtējot citu ar dzimumu saistītu vardarbības aktu risku, vai attiecīgi, lai piešķirtu šo aizsardzību, ir pietiekami, ka pieteicējs subjektīvi nevēlas izmantot aizsardzību izcelsmes valstī?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Līgums par Eiropas Savienības darbību, tā 78. panta 1. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes **Direktīva 2011/95/ES** (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, it īpaši tās 17., 29. un 30. apsvērums, kā arī 2. panta d) un f) punkts, 4. panta 3. punkta c) apakšpunkts, 6. pants, 7. panta 2. punkts, 9. panta 1.-3. punkts, 10. panta 1. un 2. punkts

Eiropas Parlamenta un Padomes **Direktīva 2013/32/ES** (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai, it īpaši tās 33. panta 2. punkts un 40. panta 2. un 3. punkts

Eiropas Parlamenta 2016. gada 8. marta rezolūcija par situāciju saistībā ar sievietēm bēglēm un patvēruma meklētājām ES (2015/2325(INI)) (turpmāk tekstā – “EP 2016. gada 8. marta rezolūcija”, it īpaši tās 13., 15. un 18. punkts

Eiropas Parlamenta [2017. gada] 12. septembra rezolūcija par priekšlikumu Padomes lēmumam par ES pievienošanos Eiropas Padomes Konvencijai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu

Eiropas Parlamenta 2019. gada 4. aprīļa rezolūcija par lūgumu Tiesai sniegt atzinumu par ES pievienošanos Konvencijai par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (2019/2678(RSP))

Padomes Lēmums (ES) 2017/866 (2017. gada 11. maijs) par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu attiecībā uz patvērumu un neizraidīšanu

Atbilstošā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra

Spridums (virspalāta), 2020. gada 14. maijs, *FMS* u.c., (apvienotās lietas C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), it īpaši 192., 196. un 197. punkts

Spridums, 2013. gada 7. novembris, X u.c. (apvienotās lietas C-119/12 līdz C-201/12, EU:C:2013:720), 45.-47. punkts

Spridums, 2018. gada 4. oktobris, *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801), 89. punkts

Atbilstošās starptautisko tiesību normas

Konvencija par bēgļu statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā, kurā izdarīti papildinājumi un grozījumi ar Protokolu par bēgļu statusu, kas parakstīts 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā (turpmāk tekstā – “Ženēvas konvencija”), it īpaši tās preambula un 1. panta a) punkta 2) apakšpunkts

Konvencija par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (turpmāk tekstā – “Konvencija par sieviešu diskriminācijas izskaušanu”), ko 1979. gada 18. decembrī pieņēmusi ANO Ģenerālā asambleja, it īpaši tās 1. pants

CEDAW komitejas Vispārējie ieteikumi par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu, Nr. 19, 24 un 25

Konvencija par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu, ko 2011. gada 7. aprīlī pieņēmusi Eiropas Padomes Ministru komiteja (turpmāk tekstā – “Stambulas konvencija”), it īpaši tās 2., 3., 60. un 61. pants

Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (turpmāk tekstā – “ECPAK”), it īpaši tās 2., 3. un 15. pants

Atbilstošā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra

ECT spriedums, 2009. gada 9. jūnijs, *OPUZ* pret Turciju (Nr. 33401/02), 97. un 98. punkts

ECT spriedums, 2010. gada 20. jūlijs, *N* pret Zviedriju (Nr. 23505/09), 55., 59., 60., 61. un 62. punkts

Valsts tiesību normas

Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (Likums par patvērumu un bēgļiem, turpmāk tekstā – “ZUB”), it īpaši tā 8., 9, 13. un 76.b pants, kā arī ZUB papildnoteikumu 1. panta 5. un 6. punkts

Īss fakts un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja WS ir Turcijas Republikas valstspiederīgā, etniski viņa ir kurdiete, viņa ir sunnītu musulmane un ir šķīrusies. 2018. gada jūnijā viņa devās no Turcijas Bulgārijas virzienā ar likumīgu valsts pasi un darba vīzu. Viņa ieradās Plovdivas pilsētā, Bulgārijā. Ar kāda migrantu kontrabandista palīdzību viņa saņēma vienas nedēļas Vācijas vīzu un ar lidmašīnu devās pie savas tantes uz Berlīni. 2018. gada 21. jūnijā viņa tur iesniedza aizsardzības pieteikumu, bet ar *Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Valsts bēgļu aģentūra, turpmāk tekstā – “DAB”) 2019. gada 28. februāra lēmumu, pamatojoties uz Vācijas Federatīvās Republikas uzņemšanas pieprasījumu, tika uzņemta atpakaļ Bulgārijā viņas starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai.
- 2 Trijās uzklauššanas reizēs, kas notika 2019. gada oktobrī, pieteicēja paziņoja, ka Turcijā viņai ir bijušas problēmas ar savu bijušo vīru BS, ar kuru viņas ģimene bija piespiedusi precēties un ar kuru viņai ir trīs meitas. Pēc vairākiem vardarbības gadījumiem, kuru rezultātā viņa vairākkārt tika ievietota no vardarbības cietušo sieviešu centros, 2016. gada septembrī viņa esot atstājusi vīru un sākusi dzīvot kopā ar citu vīrieti. 2017. gadā viņa noslēdza ar viņu reliģisku laulību, kurā piedzima dēls. Viņas bioloģiskā ģimene viņai neesot sniegusi atbalstu konfliktā ar BS. Viņa norāda, ka baidās par savu dzīvību un iesniedz pierādījumus, ka viņas (bijušais) vīrs, viņa ģimene un viņas bioloģiskā ģimene viņai esot draudējuši, un ka viņa baidoties tikt nogalināta, ja viņa atgrieztos Turcijā. Kopš 2018. gada septembra, kad viņa jau bija atstājusi Turciju, viņa esot oficiāli šķīrusies no pirmā vīra.
- 3 Ar 2020. gada 21. maija lēmumu *DAB* vadītājs noraidīja WS starptautiskās aizsardzības pieteikumu kā nepamatotu. Iestādes skatījumā norādītie Turcijas atstāšanas iemesli, ņemot vērā pieprasīto starptautisko aizsardzību, nav būtiski. Tā uzskata, ka šos iemeslus nevar sasaistīt ar kādu no Bulgārijas tiesību aktos minētajiem iemesliem, proti, pamatotām bailēm no vajāšanas “rases”, reliģijas, tautības, politiskās pārliecības vai piederības noteiktai sociālai grupai dēļ. Turklāt pieteicēja neesot apgalvojusi, ka ir tikusi vajāta sava dzimuma dēļ. Pēc šā nolēmuma pārsūdzības tiesā *Administrativen sad Sofia grad* [Sofijas pilsētas Administratīvā tiesa] un *Varhoven administrativen sad* [Augstākā administratīvā tiesa] to apstiprināja.
- 4 2021. gada 13. aprīlī WS atkārtoti iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu un pievienoja deviņus jaunus rakstveida pierādījumus, ko tā uzskatīja par būtiskiem saistībā ar viņas personisko situāciju un izcelsmes valsti. Pamatojoties uz tiem, WS apgalvo, ka attiecībā uz viņu pastāv iemesli bēgļa statusa piešķiršanai (saskaņā ar *ZUB* 8. panta 1. punktu), pamatojoties uz viņas piederību noteiktai sociālai grupai, proti, sievietēm, kuras ir cietušas no vardarbības ģimenē, un sievietēm, kuras var ciest no goda aizstāvēšanas noziegumiem. Pieteikumā tiek norādīts, ka vajāšanu veic nevalstiski subjekti, pret kuriem Turcijas valsts nevar viņu aizsargāt neatkarīgi no tās veiktajiem pasākumiem. Pret iespējamu atgriešanos Turcijā tiek iebilsts, norādot, ka

ārvalstniecei tur nav nevienas personas, uz ko viņa varētu paļauties, un viņa baidās, ka viņas bijušais vīrs viņu nogalinās vai viņa cietīs no goda aizstāvēšanas slepkavības, ko izdarīs viņa ģimene vai viņas bioloģiskā ģimene, vai arī viņa atkal tiks piespiesta noslēgt laulību. Viņa uzskata, ka pašlaik viņas situācija ir pasliktinājusies, jo viņai ir bērns no vīrieša, ar kuru viņa nav precējusies. Kā jaunu apstākli tā norāda Turcijas izstāšanos no Stambulas konvencijas 2021. gada martā. WS apgalvo, ka viņa atbilst *ZUB* 9. panta 1. punkta 1) un 2) apakšpunktā paredzētajiem humanitārā statusa piešķiršanas nosacījumiem, jo iespējamās atgriešanās Turcijā gadījumā attiecībā pret viņu tiktu pārkāptas ECPAK 2. un 3. panta prasības.

- 5 *DAB* Uzklauššanas birojs atteicās atzīt WS atkārtoto pieteikumu par pamatu starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūras uzsākšanai. Par šo atteikumu WS cēla prasību iesniedzējtiesā. Par šīs tiesas spriedumu nevar iesniegt kasācijas sūdzību. Tas ir galīgs un stājas spēkā tā pasludināšanas dienā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Prasītāja lūdz atcelt *DAB* Uzklauššanas biroja lēmumu. Viņa uzskata, ka kopā ar atkārtoto aizsardzības pieteikumu viņa ir iesniegusi jaunus rakstveida pierādījumus par viņas personisko situāciju un izcelsmes valsti. Viņa apgalvo, ka attiecībā uz viņu ir izpildīti likumā paredzētie bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumi vai attiecīgi viņa ir iesniegusi jaunus pierādījumus par humanitārā statusa piešķiršanas nosacījumiem saskaņā ar *ZUB*.
- 7 Atbildētājs apstrīd prasību un lūdz to noraidīt. Tas uzskata, ka rakstveida pierādījumi ir izvērtēti apstrīdētajā lēmumā un ka pieteicēja nav norādījusi nekādus jaunus apstākļus par viņas personisko situāciju un izcelsmes valsti, kuri pamatotu bēgļa statusu un humanitāro statusu saskaņā ar *ZUB* un kuri jau nebūtu ņemti vērā iepriekšējā atteikumā piešķirt starptautisko aizsardzību.
- 8 Iesniedzējtiesas skatījumā ir izpildīti nosacījumi, lai varētu lūgt Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālu nolēmumu.

Iesniedzējtiesa uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams, jo faktiskā un juridiskā situācija šajā lietā ietilpst Savienības tiesību, proti, Direktīvas 2013/32/ES un Direktīvas 2011/95/ES, piemērošanas jomā. Iesniedzējtiesa norāda, ka tā nav varējusi atrast nevienu Tiesas spriedumu par identiskiem jautājumiem, kuri noderētu šīs lietas izspriešanā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Iesniedzējtiesas skatījumā vērtējums par to, vai prasītājas migrācijas vēsturē pastāv jauni elementi, ir tieši saistīts ar jautājuma par viņas atbilstību Direktīvā 2011/95/ES paredzētajiem starptautiskās aizsardzības piešķiršanas materiāltiesiskajiem nosacījumiem pārbaudi. Ņemot vērā šīs direktīvas

17. apsvērumu, iesniedzējtiesa ieskicē starptautisko tiesību instrumentus, kas dalībvalstīm ir saistoši saskaņā ar šo tiesību normu. Papildus Ženēvas konvencijai un ar to saistītajam Protokolam par bēgļu statusu tā ir Konvencija par sieviešu diskriminācijas izskaušanu un Stambulas konvencija (it īpaši ņemot vērā juridiskās definīcijas, kas ietvertas 34.-40. pantā). Lai gan Stambulas konvencija Bulgārijā nav piemērojama (jo saskaņā ar Bulgārijas Konstitucionālās tiesas nolēmumu tā neatbilst Bulgārijas Konstitūcijai un tātad nevar tikt ratificēta), iesniedzējtiesa uzskata, ka tai ir nozīme, ņemot vērā Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunktu, lai ņemtu vērā apstākļus izcelsmes valstī, ja pieteicēja tajā atgrieztos (it īpaši ņemot vērā Turcijas izstāšanos no konvencijas).
- 10 Galvenais jautājums, kas būtībā rodas saistībā ar piemērojamiem starptautiskajiem līgumiem, ir par to, vai iesniedzējtiesa jēdziena “vardarbība pret sievietēm dzimuma dēļ” vērtējumā var pamatoties uz juridiskajām definīcijām, kas ietvertas Konvencijā par sieviešu diskriminācijas izskaušanu un Stambulas konvencijā, vai arī šim jēdzienam ir sava autonoma nozīme. Lai noskaidrotu šos aspektus, ir formulēts **pirmais prejudiciālais jautājums**.
- 11 Attiecībā uz **otro prejudiciālo jautājumu** iesniedzējtiesa uzskata, ka interpretācijas ziņā ir lietderīgas tādas pamatnostādnes kā ANO CEDAW komitejas Vispārējie ieteikumi par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (turpmāk tekstā – “CEDAW komitejas ieteikumi”) Nr. 19, 24 un 25. Saskaņā ar šīm pamatnostādnēm vardarbība dzimuma dēļ ir definēta, pirmkārt, kā vardarbība, kas vērsta pret sievieti tāpēc, ka viņa ir sieviete, vai kas nesamērīgi skar sievietes, un, otrkārt, kā tāda, kas vērsta pret sieviešu grupām, kuras ir neaizsargātas vai atrodas nelabvēlīgā situācijā, vai sieviešu grupām, kuras papildus diskriminācijai, no kuras tās cieš kā sievietes, var tikt diskriminētas vairākos veidos arī citu iemeslu dēļ, piemēram, “rases”, etniskās vai reliģiskās pārliecības, invaliditātes, vecuma vai citu faktoru dēļ.
- 12 Stambulas konvencijā, no vienas puses, “ar dzimumu saistīta vardarbība pret sievietēm” arī ir definēta kā vardarbība, kas vērsta pret sievieti tāpēc, ka viņa ir sieviete, un “vardarbība pret sievietēm” – kā cilvēktiesību pārkāpums. Iesniedzējtiesas skatījumā šis cilvēktiesību pārkāpums var tikt saistīts ar vajāšanas darbībām, kas minētas Direktīvas 2011/95/ES 9. panta 1. punktā. No otras puses, Stambulas konvencijā “vardarbība ģimenē” nozīmē visus fiziskas, seksuālas, psiholoģiskas vai ekonomiskas vardarbības aktus, kas notiek ģimenē vai mājās, vai starp bijušajiem vai esošajiem laulātajiem vai partneriem neatkarīgi no tā, vai vardarbības izdarītājs dzīvo vai ir dzīvojis vienā dzīvesvietā ar vardarbības upuri. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šādi reglamentētie konkrētie ar dzimumu saistītas vardarbības akti pret sievietēm korelē ar vajāšanas darbībām, kas minētas Direktīvas 2011/95/ES 9. panta 2. punkta a) un f) apakšpunktā.
- 13 Tālāk iesniedzējtiesa ņem vērā EP 2016. gada 8. marta rezolūciju. Tajā ir uzsvērts, ka ar dzimumu saistīta vardarbība un diskriminācija, piemēram, seksuāla vardarbība, piespiedu laulība, vardarbība ģimenē, tā dēvētie goda aizstāvēšanas noziegumi un valsts sankcionēta diskriminācija dzimuma dēļ ir uzskatāma par

vajāšanu un tiem būtu jābūt pamatotiem iemesliem patvēruma meklēšanai Eiropas Savienībā. Tomēr iesniedzējtiesa ņem vērā arī ģenerālvokāta Dž. Hogana [*G. Hogan*] 2021. gada 11. marta secinājumus atzinuma procedūrā 1/19, kas uzsākta pēc Eiropas Parlamenta lūguma (EU:C:2021:198). Saskaņā ar šo secinājumu 161. punktu pašreizējā attīstības stadijā Savienības tiesībās vispārīgi nav paredzēts, ka pienākums ņemt vērā vardarbību pret sievietēm kā vienu no vajāšanas veidiem var būt par pamatu bēgļa statusa piešķiršanai.

- 14 Attiecībā uz vardarbības pret sievietēm dzimuma dēļ atzīšanu par iemeslu, kas pamato starptautiskās aizsardzības piešķiršanu, iesniedzējtiesa šaubās, kā ir jāinterpretē piederības noteiktai sociālai grupai jēdziens Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē. It īpaši, vai no vajāšanas cietušās personas bioloģiskais/sociālais dzimums (vardarbība pret sievieti tikai tāpēc, ka viņa ir sieviete) ir pietiekams, lai konstatētu šādu piederību. Vai arī konkrēti vajāšanas veidi/akti/darbības var būt izšķiroši “grupas atpazīstamībai sabiedrībā” (proti, būt tās atšķirīgā pazīme), ņemot vērā apstākļus izcelsmes valstī. Visbeidzot, vai šie akti var attiekties tikai uz vajāšanas darbībām atbilstoši Direktīvas 2011/95 9. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktam. Citiem vārdiem sakot, vai, ņemot vērā Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunkta burtisko, gramatisko interpretāciju, būtu jākonstatē grupas papildu atšķirīgā pazīme.
- 15 Savos apsvērumos par **trešo prejudiciālo jautājumu** iesniedzējtiesa konstatē, ka Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā piederība noteiktai sociālai grupai ir definēta, izmantojot divus nosacījumus, kuri ir jāievēro kumulatīvi. Pirmkārt, grupas dalībniekiem ir jāpiemīt “iedzimtām pazīmēm” vai “kopējai pagātnei, ko nevar mainīt” vai arī kopējām pazīmēm vai pārliecībai, “kas ir tik svarīga identitātei vai apziņai, ka personu nevajadzētu piespiest no tās atteikties”. Otrkārt, grupai attiecīgajā valstī ir jābūt īpatnai identitātei, jo apkārtējā sabiedrība to uztver kā “atšķirīgu”.
- 16 Vienlaikus tajā pašā normā ar dzimumu saistītie aspekti, tostarp dzimumidentitāte, nepārprotami ir minēti kā svarīgi šim jēdzienam, tomēr izmantojot saikli “vai”, kas norāda uz alternatīvu pastāvēšanu: lai konstatētu piederību noteiktai sociālai grupai vai noteiktu šādas grupas raksturīgu pazīmi.
- 17 Iesniedzējtiesa uzsver, ka piederību noteiktai sociālai grupai nevar aplūkot nošķirti no apstākļiem izcelsmes valstī. Tomēr tā secina, ka, mēģinot kvalificēt paziņoto vardarbību ģimenē kā vienu no vardarbības dzimuma dēļ veidiem, ir jāņem vērā, ka tai ir jāskar sievietes visos sabiedrības līmeņos neatkarīgi no viņu vecuma, izglītības, ienākumiem, sociālā statusa vai izcelsmes valsts. Tomēr dažās sabiedrībās vardarbība ģimenē pārāk bieži tiek uzskatīta par personīgu problēmu, un attieksme pret to ir pārāk iecietīga. Tas iesniedzējtiesai arī rada grūtības pieņemt, ka konkrētais ar dzimumu saistītais vardarbības veids/akts/darbība (vardarbība ģimenē) ir izšķirošs “grupas atpazīstamībai sabiedrībā” kā daļa no Direktīvas 2011/95 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā ietvertās definīcijas. Savukārt paziņotā vajāšanas dzimuma dēļ ir īpatnēja ar to, ka vardarbīgā persona cietušajai personai jau ir zināma un cietušā persona bieži vien atrodas ekonomiskā

vai citādā atkarībā no vardarbīgās personas, kas pastiprina bailes ziņot par vardarbību. Līdz ar to pastāv risks, ka cietusī persona atkārtoti cietīs no vardarbīgās personas vai ģimenes. Šajā gadījumā iesniedzējtiesa atrod papildu argumentus, kas neļauj pieņemt, ka attiecībā uz konkrēti paziņoto vardarbību ģimenē šajā lietā izšķiroša nozīme ir vajāšanas veidam/darbībām, lai noteiktu grupas “atpazīstamību” sabiedrībā aplūkotās Direktīvas 2011/95 normas izpratnē.

- 18 Apsvērumos par **ceturto prejudiciālo jautājumu** iesniedzējtiesa pagaidām secina, ka, nosakot piederību noteiktai sociālai grupai, šajā lietā būtisks ir tikai pieteicējas bioloģiskais vai sociālais dzimums. Pamatojumu šādai interpretācijai iesniedzējtiesa saskata Direktīvas 2011/95 30. apsvērumā un 4. panta 3. punkta c) apakšpunktā. It īpaši iesniedzējtiesas skatījumā vardarbība pret sievieti tikai tāpēc, ka viņa ir sieviete, ir būtisks vajāšanas iemesls. Cietusī persona ir cietusi no vairākiem konkrētiem vajāšanas veidiem/aktiem/darbībām dzimuma dēļ, tostarp paziņotās vardarbības ģimenē un goda aizstāvēšanas slepkavības draudiem. Ja šie konkrētie akti/darbības to rakstura vai atkārtotības dēļ sasniedz Direktīvas 2011/95 9. panta 1. punktā paredzēto smaguma pakāpi un var tikt atzīti par smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu, vardarbība dzimuma dēļ ir iemesls bēgļa statusa piešķiršanai ar nosacījumu, ka pieteicējs pierāda pamatotas bailes no attiecīgas vajāšanas.
- 19 Neraugoties uz šo apstākli, iesniedzējtiesa vilcinās atzīt paziņoto vardarbību dzimuma dēļ, kas izpaužas kā vardarbība ģimenē, par iemeslu starptautiskās aizsardzības piešķiršanai. Rodas jautājums, kā Direktīvas 2011/95/ES 9. panta 3. punkta izpratnē ir jākonstatē cēloņsakarība paziņotās vardarbības gadījumos, kur vajāšanu veic nevalstisks subjekts Direktīvas 2011/95 6. panta c) punkta izpratnē. Ņemot vērā saikli “vai” Direktīvas 2011/95 29. apsvērumā un 9. panta 3. punktā, cēloņsakarība tiek interpretēta šādi: *i*) saikne starp vajāšanas iemesliem un vajāšanas darbībām vai *ii*) saikne starp vajāšanas iemesliem un aizsardzības pret vajāšanas darbībām neesamību gadījumos, kad nav saiknes starp iemesliem un vajāšanas darbībām.
- 20 Saskaņā ar Direktīvas 2011/95 6. panta c) punktā ietvertu definīciju gadījumos, kad paziņoto vajāšanu veic nevalstisks dalībnieks, ir jāpierāda, ka a) un b) punktā minētie dalībnieki nespēj vai negrib nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu 7. panta izpratnē. Šajā ziņā konkrētajā vardarbības gadījumā noteikti būtu jākonstatē cēloņsakarība ar aizsardzības neesamību izcelsmes valstī. No šāda viedokļa iesniedzējtiesai rodas jautājums arī par to, vai, konstatējot cēloņsakarību saskaņā ar direktīvas 9. panta 3. punktu, ir nozīme apstāklim, ka nedz vajāšanā iesaistītie nevalstiskie dalībnieki, nedz cietušie neuzskata atsevišķus vajāšanas/vardarbības aktus pašus par sevi par tādiem, kas ir saistīti ar dzimumu vai ir vērsti pret cietušo tikai bioloģiskā vai sociālā dzimuma dēļ. Kā ir jānovērtē šis jautājums it īpaši tad, ja pieteicēji, aprakstot savu migrācijas vēsturi, nenorāda, ka viņiem būtu bijušas “problēmas dzimuma dēļ”? Tādējādi šajā lietā administratīvā iestāde arī uzskatīja, ka “pieteicēja ir pilngadīga un nav ziņojusi par vajāšanu sava dzimuma dēļ”.

- 21 **Piekto prejudiciālo jautājumu** iesniedzējtiesa uzdod gadījumā, ja paziņotā vajāšana, kas izpaužas kā vardarbība dzimuma dēļ – vardarbība ģimenē –, nav iemesls bēgļa statusa piešķiršanai. Šādā gadījumā būtu jāpārbauda, vai ir izpildīti alternatīvās aizsardzības piešķiršanas nosacījumi, proti, vai tad, ja prasītāja atgrieztos savā izcelsmes valstī, viņai rastos reāls būtiska kaitējuma risks Direktīvas 2011/95 2. panta f) punkta, skatīta kopā ar tās 15. panta a) un b) punktu, izpratnē. Šajā ziņā iesniedzējtiesa ņem vērā Direktīvas 2011/95 34. apsvērumu, skatot to kopā ar ECPAK 2. un 3. pantu, kā arī Stambulas konvencijas 3. panta a) punktu un CEDAW komitejas Vispārējo ieteikumu Nr. 19. Minētajās tiesību normās ar dzimumu saistīta vardarbība ir definēta kā cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību pārkāpums.
- 22 Šajā saistībā iesniedzējtiesai rodas jautājums par paziņoto goda aizstāvēšanas slepkavības draudu klasificēšanu alternatīvās aizsardzības vajadzībām – vai tie ir pietiekami, lai konstatētu reālu būtiska kaitējuma risku saskaņā ar Direktīvas 2011/95 15. panta a) punktu, vai arī tie ir jāinterpretē kā necilvēcīga vai pazemojoša attieksme Direktīvas 2011/95 15. panta b) punkta, skatot to kopā ar ECPAK 3. pantu, izpratnē, proti, ņemot vērā pieteicējas paziņotos riskus, kas saistīti ar atkārtotu piespiedu laulību, stigmatizāciju sabiedrībā, kur tiek nosodītas vientuļas sievietes ar ārļaulībā dzimušu bērnu, un bailēm atkārtoti ciest no bijušā vīra vai ģimenes.

Iesniedzējtiesa it īpaši vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2011/95 2. panta f) punktā ietvertās definīcijas subjektīvais elements (“nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību”), tostarp atteikšanās izmantot no vardarbības ģimenē cietušo personu patvēruma centrus, lai nesaskartos ar iespējamu gadiem ilgu kvaziapcietinājumu, kas daudzus pamudina atgriezties vardarbīgajās ģimenes attiecībās, jo viņiem nav vīrieša vai ģimenes atbalsta, ir pietiekams alternatīvās aizsardzības piešķiršanai, ja pastāv reāli goda aizstāvēšanas slepkavības draudi, kas var īstenoties ar vienu veiksmīgu slepkavas darbību.